

1 SKYRIUS

Moteris pašiūrėje

Norėtum manyti, kad kiekvienai moteriai yra skirtasis, ir jis yra kaip tik tau.

Taip lengviau. Jeigu kito tiesiog nėra. Tavo pasaulyje paprasčiausiai nėra vietos kitiems. Vėjas netaršo plaukų, saulė nešildo odos.

Jis ateina naktį. Atrakina duris. Velka kojas per nukritusius lapus. Įėjęs uždaro duris, užšauna spyną.

Šis vyras jaunas, stiprus, neapsileidęs. Tu prisimeni dieną, kai jūs susitikote, tą trumpą akimirką, kol paaiškėjo, kas jis iš tiesų: žmogus, kuris pažįsta kaimynus. Visada laiku išneša šiukšles. Vyras, kuris stovi gimdymo palatoje, kai gimsta jo vaikas, ir jis pasirengęs susigrumti su viso pasaulio blogiu. Motinos mato jį parduotuvės eilėje ir bruka jam į rankas vaikus: *Ar gali minutę palaikyti ją, užmiršau pieno mišinuką, tuojau pat grįžiu.*

O dabar jis čia. Dabar jis tavo.

Turi laikytis tam tikros tvarkos.

Jis žvilgteli į tave, įvertina. Štai ir tu. Dvi rankos, dvi kojos, liemuo ir galva.

Tada pasigirsta atodūsis. Jis pamažu apsipranta ir jo nugaros raumenys atsipalaiduoja. Jis pasilenkia įjungti elektrinio šildytuvo arba ventiliatoriaus, nelygu, koks metų laikas.

Tu ištiesi ranką ir gauni „Tupperware“ dėžutę. Garuoja lazanija, Šepardo pyragas, tuno troškiny, kad ir kas ten būtų. Nuo karšto maisto ant tavo gomurio atsiranda pūslelių.

Jis tau paduoda vandens. Niekada stiklinėje. Visada gertuvėje. Nieką, ką būtų galima sudaužyti ar pasmailinti. Šaltas skystis nugelia dantis. Bet tu geri, nes dabar reikia gerti. Burnoje lieka metalo skonis.

Jis duoda tau kibirą ir tu atlieki tai, ką turi atlikti. Jau seniai liovieisi jausti gėdą. Jis išneša tavo išmatas, palieka tave kelias minutes. Lauke girdi batų tapenimą, žarnos čiurkšlę. Kai jis sugrižta, kibiras švarus, sklidinąs muilino vandens.

Jis stebi, kaip tu prausiesi. Šioje hierarchijoje tu esi nuomininkė, o jis savininkas. Jis paduoda tau reikmenis: muilo gabalėlį, plastikines šukas, dantų šepetėlį, dantų pastos tūbelę. Kartą per mėnesį šampūno nuo utėlių. Tavo kūnas – galimų problemų šaltinis, o jis turi rūpintis, kaip jų išvengti. Kas trys savaitės iš galinės kišenės jis išsitraukia nagų žirkutes. Laukia, kol nusikirpsi nagus, kad atrodytum deramai, tada vėl jas pasiima. Jis visada jas pasiima. Daro tai daug metų.

Vėl apsivelki drabužius. Tau tai atrodo beprasmiška, nes žinai, kas bus, – bet jis taip nusprendė. Tavo nuomone, neveiksminga nusirengti pačiai. Tai jis turi atsegti užtrauktukus, sagas ir pamažu tave nurengti.

Jo kūno geografijos nenori žinoti, bet vis tiek žinai. Apgamas ant peties. Plaukų juostelė papilvėje. Jo rankos, sugniaužiantys pirštai. Tavo kaklą spaudžiantis įkaitęs delnas.

Kai tai vyksta, jis niekada nežiūri į tave. Tai nesusiję su tavimi. Tai susiję su visomis moterimis ir merginomis. Tai susiję su juo ir su visais tais dalykais, verdančiais jo galvoje.

Kai viskas baigta, jis niekada neužtrunka. Jis visuomenės žmogus, turi daug įsipareigojimų. Šeima, namų ūkis. Reikia patikrinti namų darbus. Pažiūrėti filmus. Pasirūpinti, kad žmona būtų patenkinta, pasūpuoti dukrą. Jis turi padaryti daugybę dalykų, kurie nesusiję su tavimi ir menka tavo egzistencija, ir visus tuos darbus reikia nuveikti.

Išskyrus šį vakarą.

Šįvakar viskas kitaip.

Šį vakarą matai, kad šis vyras – labai atsargus vyras, kuris viską daro apgalvotai, – pažeidžia savo paties taisykles.

Delnais įsirišęs į medines grindis jis atsikelia. Stebuklingu būdu į pirštus neįsivaro rakščių. Užsisega kelnių diržo sagtį, priglaudžia ją prie standžios pilvo odos po bamba.

– Klausyk, – prataria.

Ruošiasi kažką pasakyti, turi susikaupti svarbiausiam dalykui.

– Išbuvai čia ganėtinai ilgai.

Žvelgi į jo veidą. Nieko. Jis taupus žodžiams, nieko nesakanti veido išraiška.

– Ką turi galvoje? – klausia.

Jis užsivelka palaidinę, užsega užtrauktuką iki smakro.

– Turiu kraustyti, – sako.

Ir vėl turi paklausti:

– Ką?

Jo tarpuakyje tvinkčioja kraujagyslė. Tu jį suerzinai.

– Į naują namą.

– Kodėl?

Jis susiraukia. Prasižioja, norėdamas kažką sakyti, paskui apsigalvoja.

Ne šįvakar.

TYLIOJI ĮNAMĖ

Jam išeinant stengiesi pažvelgti į akis. Nori, kad pastebėtų tavo sutrikimą, klausimus, kurie liko neužduoti. Nori, kad jis jaustų pasitenkinimą, palikęs tave sunerimusią.

Pirma taisyklė, jeigu nori išlikti gyva pašiūrėje: jis visada laimi. Per penkerius metus tu tuo įsitikinai.

2 SKYRIUS

Emilija

Neįsivaizduoju, ar Eidenas Tomas žino mano vardą. Neįsižeisčiau, jeigu ir nežino. Yra kur kas svarbesnių dalykų, nei prisiminti vardą merginos, kuri du kartus per savaitę įpila jam „Cherry Coke“.

Eidenas Tomas negeria. Jokio alkoholio. Gražuolis vyras, kuris negeria, galėtų būti problema barmenei, bet mano meilės kalba nėra gėralas; tai žmonės, sėdintys prie mano baro, kuriais pasirūpinu valandą ar dvi.

Eidenas Tomas nebendruoja šia kalba laisvai. Jis elnias šali-kelėje, stovi ramus, kai važiuoji pro šalį, pasiruošęs kiekvieną akimirką stryktelėti į šalį, jeigu imsi juo domėtis per daug. Taigi leidžiu jam pačiam ateiti pas mane. Antradieniais ir ketvirtadieniais. Nuolatinių lankytojų būryje jis vienintelis, kurį noriu matyti.

Šiandien antradienis.

Nuo septintos pradėdu žvilgčioti į duris. Viena akimi ieškau jo, kita stebiu virtuvę – mano pagrindinė padavėja, someljė, visiškas bjaurybė vyriausiasis virėjas. Mano rankos juda autopilotu. Vieną kokteilį iš apelsinų likerio, konjako ir citrinų sulčių, vieną „Sprite“, vieną viskio su kola. Durys atsidaro. Tai ne jis. Tai moteris, sėdinti prie keturviečio stalo šalia durų,

turėjusi perstatyti automobilį į kitą vietą. Viena karčiosios trauktinės ir sodos vandens. Naujas šiaudelis vaikui, sėdinčiam gale. Pagrindinė padavėja pasakė: prie stalo sėdintiesiems nepatiko makaronai. Buvo šalti ar nepakankamai prieskonių. Jų nusiskundimai neaiškūs, bet jie skundžiasi, ir Kora nepraras arbatpinigių dėl to, kad virtuvė nesugeba patiekti šiltesnio maisto. Nuramink Korą. Pasakyk, kad paprašytų virėjų parduoti makaronus – lai prideda ko nors papildomai, kad pamalontų. Arba tegul Sofi, mūsų kepėja, nusiuncia jiems deserto, jeigu jie mėgsta saldumynus. Kad tik užsičiauptų.

Restoranas tarsi juodoji poreikių skylė, pabaisa, kuri niekada nepasisotina. Tėvas manęs niekada neklausė, manė, kad turiu prisidėti. O paskui ėmė ir numirė, nes virėjams taip atsitinka – tūno karščio ir netvarkos migloje, o paskui palieka tave rankioti šukių.

Suspaudžiu smilkinius dviem pirštais, stengdamasi šalin nuvyti baimę.

Galbūt tai dėl oro – pirma spalio savaitė, dar ankstyvas rudenio, bet dienos trumpėja, oras vėsta. Galbūt dar kažkas. Bet ši vakarą dėl kiekvienos nesėkmės kaltinu tik save.

Atsidaro durys.

Tai jis.

Manyje kažkas žybteli. Užlieja džiaugsmas, dėl jo jaučiuosi maža ir šiek tiek nešvanki, galbūt net kvaila, bet tai mieliausias jausmas, kurį gali pasiūlyti restoranas, ir aš priimu jį. Ir priimsiu du kartus per savaitę.

Eidenas Tomas tylėdamas atsisėda prie baro. Mudu nesikalbame, tik įprasti mandagumai. Tai šokis, ir mudu atmintinai mokame jo žingsnius. Stiklinė, ledo kubeliai, sodos vanduo,

popierinis padėkliukas. Ant jo senovišku kursyvu užrašyta *Amandine*. Viena „Cherry Coke“. Vienas patenkintas žmogus.

– Ačiū.

Greitosiomis nusišypsau jam ir nesustodama darbuojuosi. Kilnodama kokteilių maišytuvą, dėliodama alyvuogių ir citrinų griežinėlių stiklainius vogčiomis žvilgteliu į jį. Tai tarsi eilėraštis, kurį moku atmintinai, bet jis niekad nenusibosta: melsvos akys, tamsiai gelsvi plaukai, tvarkinga barzda. Raukšlėlės po akimis, nes jis matęs ir šilto, ir šalto. Nes mylėjo ir nusivylė. O paskui jo rankos: viena guli ant prekystalio, kita suėmęs laiko stiklinę. Ramios. Stiprios. Rankos, pasakojančios istoriją.

– Emile.

Į barą atsiremia Kora.

– Kas vėl?

– Nikas sako, mums reikia aštuoniasdešimt šešių jautienos filė.

Susivaldau neatsidususi. Kora nekalta dėl Niko kaprizų.

– Ir kodėl mums jų reikia?

– Jis sako, kad išpjauta blogai, todėl gaminimo laikas netikslus.

Nusuku akis nuo Eidenos ir pažvelgiu į Korą.

– Nesakau, kad jis teisus, – prataria ji. – Jis tik... prašė mane perduoti tau.

Bet kuriuo kitu metu nueičiau ir pati išsiaiškinčiau su Niku. Bet jis neatims šių akimirkų iš manęs.

– Pasakyk jam, kad žinią perdavei.

Kora laukia, ką dar pasakysiu. Ji, kaip ir aš žino, kad Nikas, išgirdęs, jog žinia perduota, neapsiramins.

– Pasakyk, kad jeigu sulauksime nusiskundimų dėl jautienos filė, aš asmeniškai tuo pasirūpinsiu. Pažadu. Prisiimsiu visą kaltę. Jautienos filė skandalas bus tik mano. Pasakyk, kad maistas šį vakarą buvo puikus. Ir pasakyk, kad jis turėtų mažiau rūpintis jautienos filė ir labiau prižiūrėti, kiek laiko stovi paruošti patiekalai, nes jo komanda patiekia atšalusį maistą.

Kora pakelia rankas, suprask, *gerai jau, gerai*. Ji nueina virtuvės pusėn.

Šį kartą leidžiu sau atsidusti. Jau noriu imtis dviejų martinio taurių, kurias reikia iššluostyti, bet pajuntu, kad į mane kažkas žiūri.

Eidenas.

Žiūri į mane, sėdėdamas prie baro, nežymiai šypsosi.

– Jautienos filė, ar ne?

Mėšlas. Jis girdėjo.

Prisiverčiu tyliai sukikenti.

– Atsiprašau dėl viso to.

Jis papurto galvą, siurbteli vyšninės kolos.

– Nereikia atsiprašinėti, – sako.

Ir aš jam nusišypsau ir imuosi martinio taurių, šį sykį jau iš tikrųjų. Akies krašteliu matau, Eidenas pabaigia savo kolą. Mudviejų choreografija tęsiasi: jis linkteli galva, prašydamas sąskaitos. Atsisveikindamas kilsteli ranką.

Štai taip geriausia mano dienos dalis baigiasi.

Paimu Eideno čekį – kaip visada du doleriai arbatpinigių – ir jo tuščią taurę. Kai jau ketinu nušluostyti baro paviršių, pastebiu: trikdys, kažkas pasikeitė mudviejų gerai surepetuotame dueto spektaklyje.

Jo padėkliukas. Popierinis skritulėlis, kurį pakišau po gėrimu. Dabar turėčiau išmesti jį į šiukšliadėžę, bet aš jo nerandu.

Gal jis nukrito? Nueinu į kitą baro pusę, apžiūriu grindis prie baro kėdės, ant kurios jis sėdėjo vos prieš keletą minučių. Nieko. Keisčiausias, bet nepaneigiamas dalykas. Padėkliukas dingo.

3 SKYRIUS

Moteris pašiūrėje

Jis atvežė tave čia.

Jo namus matei tik keletą akimirku, vogčiomis žvilgtelėjusi, kai jis nežiūrėjo. Per tuos metus vis prisimindavai tuos vaizdus, brangindama kiekvieną smulkmeną: namas žemės sklypo centre. Žalia žolė, gluosniai. Visa augalija apkarpyta, kiekvienas lapelis savo vietoje. Mažesni pastatai išsidėstę sklype kaip arbatos puodeliai ant padėklo. Atskirai garažas, pašiūrė, dviračių stovas. Elektros laidai driekiasi pro šakas. Supratai, kad šis vyras kažkur gyvena ramiai ir gražiai. Čia gali lakstyti vaikai, žydėti gėlės.

Jis greitai ėjo žemyn žvyruotu takeliu, paskui į kalvą. Namas išnyko tolumoje, jį užstojo medžių gretos. Jis sustojo. Nebuvo nieko, ką galėtum sugriebti ar ką nors prisišaukti. Stovėjai priešais pašiūrę. Keturios pilkos sienos, dvišlaitis stogas. Be langų. Raktu iš ryšulio jis atrakino pakabinamą spyną.

Viduje jis išmokė naujų šio pasaulio taisyklių.

– Tavo vardas, – pasakė jis klūpodamas, vis dar buvo palinkęs virš tavęs, delnus uždėjęs tau ant veido, matei tik jo pirštus. – Tavo vardas Reičelė.

Tavo vardas buvo ne Reičelė. Jis žinojo tikrąjį tavo vardą. Jis matė jį vairuotojo pažymėjime, kai paėmė tavo piniginę.

Bet jis pasakė, kad tavo vardas bus Reičelė, ir pripažinti šį faktą tau buvo gyvybiškai svarbu. Galėjai tai suprasti, kaip urgzdamas jis ištare *r* ir kaip pabrėžė *l*. Reičelė buvo švarus lapas. Reičelė neturėjo praeities, neturėjo gyvenimo, kurį norėtų susigražinti. Reičelė gali išgyventi pašiūrėje.

– Tavo vardas Reičelė, – pasakė jis, – ir niekas nežino, kas tu esi.

Tu linktelėjai. Nepakankamai stropiai. Jis atitraukė rankas nuo tavo veido, sugriebė už megztinio. Jis prispaudė tave prie sienos, ranką uždėjo ant kaklo, riešo kaulai įsirėmė į trachėją. Nebegalėjai kvėpuoti, trūko deguonies.

– Aš pasakiau, – tarė jis, ir žemė ėmė slysti tau iš po kojų, bet vis tiek privalėjai klausyti jo, – niekas nežino, kas tu esi. Niekas tavęs neieško. Ar tu, po velnių, supranti?

Jis atitraukė ranką. Tu pirmiausia linktelėjai, o tik paskui kosėjai, gargei ir visa kita. Parodei, kad supratai. Linktelėjai, kad liktum gyva.

Tu tapai Reičele.

Buvai Reičelė keletą metų.

Ji padėjo tau likti gyvai. Tu padėjai sau, kad liktum gyva.

BATAI, NUKRITĘ LAPAI, spyna. Atodūsis. Šildytuvas. Viskas kaip įprastai, tik jis kitoks. Šį vakarą jis skuba atlikti savo ritualą, tarsi būtų palikęs ant viryklės verdantį vandenį. Tu dar kramtai paskutinį vištienos pyrago gabalėlį, o jis jau paima tau iš rankų maisto dėžutę.

– Greičiau, – sako jis. – Nesėdėsiu čia visą naktį.

Tai nėra nekantrumas, tai jo skubėjimas. Labiau panašu, tarsi tu būtum daina, o jis prasuka nuobodžias tos dainos dalis.

Jis nenusivelka drabužių. Jo palaidinės užtrauktukas įsispaudžia tau į pilvą. Tavo plaukų sruoga įstringa jo laikrodžio sagtyje. Jis trukteli riešą, išsilaisvina iš tavęs. Tau peršti galvos odą. Viskas juntama, viskas tikra, netgi jis virš tavęs kaip vaiduoklis.

Reikia, kad jis liktų čia. Su tavimi. Tu turi jį nuraminti, kad jis pasijustų jaukiai.

Turi su juo pasikalbėti.

Palauki, kol viskas pasibaigs. Susitvarkai savo drabužius.

Kai jis susiruošia išeiti, perbrauki ranka sau per plaukus. Pasimatymų judesys, kai būdavai su motociklininkės striuke, baltais marškinėliais trumpomis rankovėmis, papuoštais sidaibro pakabučiais, alkūne parėmusi restorano stalą.

Taip nutinka. Tu prisimeni savo pačios fragmentus ir kartais jie tau padeda.

– Žinai, – sakai jam, – man neramu dėl tavęs.

Jis nusišiepia.

– Iš tiesų. Turiu galvoje – tik domiuosi. Tik tiek.

Jis sušnarpščia, susikiša rankas į kišenes.

– Galbūt galėčiau padėti, – pamėgini tu. – Rasti būdą, kad pasiliktum.

Jis prunkšteli, bet nebejuda durų link. Turi tuo pasinaudoti. Turi patikėti, kad tai pergalės pradžia.

Kartais jis kalba su tavimi. Nedažnai ir visada nenoriai, bet kalba. Kai kuriais vakarais giriasi. Kartais tai būna išpažintis. Galbūt kaip tik todėl jis vis dar rūpinasi, kad liktum gyva: jo gyvenime yra dalykų, kuriais nori pasidalinti, ir tu vienintelė, kuri gali tai išgirsti.

– Jeigu pasakysi, kas nutiko, galbūt galėsiu padėti, – sakai.

Jis sulenkia kelius, prikiša veidą. Jam iš burnos mėtų skonio kvapas. Jo šiltas ir šiurkštus delnas ant tavo skruostikaulio. Nykščio galu jis spaudžia tau akiduobę.

– Manai, jeigu pasakysiu, tu galėsi padėti?

Jis nužvelgia tave nuo galvos iki kojų. Bjaurisi. Niekina. Bet visada – o tai svarbu – šiek tiek smalsauja, ką galėtum tau padaryti ir nebūtų už tai nubaustas.

– Ir ką gi tu galėtum žinoti? – Jis perbraukia tau per žandikaulį, nagu brėžia per smakrą. – Ar tu bent žinai, kas esi?

Tu žinai. Tai kaip malda, kaip mantra. *Tu esi Reičelė. Jis rado tave. Tu žinai tiek, kiek jis tave išmokė. Viską, ką turi, davė jis.* Grandinė ant tavo kulkšnies, pritvirtinta prie sienos. Miegmaišis. Ant apverstos dėžės daiktai, kuriuos jis tau atnešė per visus tuos metus: trys knygos minkštais viršeliais, pinigine (tuščia), antistresinis kamuoliukas (iš tiesų). Atsitiktiniai ir nereikalingi. Šis vyras-šarka, tavo nuomone, paėmė juos iš kitų moterų.

– Suradau tave, – sako jis. – Tu buvai paklydusi. Priglaudžiau tave. Mano dėka tu gyva. – Jis parodo į tuščią maisto dėžutę. – Ar žinai, kas būtum be manęs? Niekas. Būtum mirusi.

Jis vėl atsistoja. Traškina pirštų sąnarius, kiekvieną pirštą atskirai.

Tu ne kažin kas. Ir tu tai žinai. Bet pašiūrėje, šioje jo gyvenimo dalyje, tu viskas, ką jis turi.

– Ji mirė, – prataria. Jis mėgina įsisąmoninti tai ir pakartoja: – Ji mirė.

Tu neįsivaizduoji, apie ką jis šneka, kol nepriduria:

– Jos tėvai parduoda namą.

Ir tada tu supranti.

Jo žmona.

Tu mėgini tuo pačiu metu galvoti apie daug dalykų. Norėtum pasakyti, ką vieni kitiems sako mandagūs žmonės: *Apgailestauju, kad tai nutiko*. Nori paklausti: *Kada? Kaip?* Spėlioji: *Ar tai jo darbas? Ar jis galiausiai pribaugė ją?*

– Taigi mes turime kraustytis.

Jis vaikštinėja, kiek apskritai įmanoma vaikščioti pašiūrėje. Sunerimęs, o jam tai nebūdinga. Bet tu neturi laiko jo emocijoms. Negali švaistyti laiko spėliodama, ar jis tai padarė. Jeigu ir jis, kam tai rūpi? Jis žudo. Tu tai žinai.

Tu turi mąstyti. Ieškoti sunykusių smegenų raukšlių, kurios anksčiau spęsdavo kasdienes problemas. Prisiminti save tokią, kokia padėdavo draugams, šeimai. Bet tavo smegenyse gaudžia vienintelė mintis – jeigu jis išsikraustys iš šio namo, iš šio sklypo – tu mirsi. Nebent galėtum įtikinti jį pasiimti tave kartu.

– Apgailestauju, – sakai jam.

Tu nuolatos apgailestauji. Apgailestauji dėl jo žmonos mirties. Apgailestauji, ir visiškai nuoširdžiai, dėl visų neteisybių, kurios jam nutinka. Apgailestauji, kad jis įklimpo su tavimi, su tokia varginga moterimi, nuolatos alkana ir ištroškusia, ir sušalusia, o be to, dar ir smalsia.

Antra taisyklė, kad išliktum gyva pašiūrėje: jis visada teisus, o tu visada apgailestauji.